

Rettigheter for hørselshemmede

Rettigheter når det gjelder valg av språk, gruppestørrelse, psykososialt miljø, teknisk tilrettelegging med mer.

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 30.11.2016

Overordnede rettigheter

Norge har ratifisert FNs barnekonvensjon hvor prinsippet om barnets beste er helt grunnleggende. Norge har også sluttet seg til FNs konvensjon om mennesker med nedsatt funksjonsevne hvor blant annet landenes forpliktelser overfor tegnspråkbrukere er beskrevet. Begge disse konvensjonene har status som gjeldende rett i Norge.

- [FNs barnekonvensjon](#)
- [FNs konvensjon om mennesker med nedsatt funksjonsevne](#)

Spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning

Barn før de har begynt på skolen kan ha rett til spesialpedagogisk hjelp. Barn kan ha rett på hjelp fra fødselen, og uansett om han eller hun går i barnehage eller ikke. Les mer om når retten til spesialpedagogisk hjelp trer inn, hva innholdet og organisering av den spesialpedagogiske hjelpen kan være.

- [Spesialpedagogisk hjelp](#)

Elever som ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen, har rett på spesialundervisning. Les mer om når retten til spesialundervisning trer inn og om selve saksgangen.

- [Spesialundervisning](#)

Skolefritidsordning

Kommunen skal ha et tilbud om skolefritidsordning før og etter skoletid for 1.-4. årstrinn, og for barn med særskilte behov på 1.-7. årstrinn.

- [Regelverket for skolefritidsordning \(lovdata\)](#)

Teknisk og fysisk tilrettelegging

For å sikre at barn og unge med hørselshemming får et tilpasset og likeverdige barnehage- og opplæringstilbud, skal både barnehagen og skolen sørge for rimelig individuell tilrettelegging. Dette sikres både gjennom ulike tekniske og fysiske tilrettelegginger i barnehagen og skolen.

- [Teknisk og fysisk tilrettelegging](#)
- [Veiledning om tekniske krav til byggverk](#)

Informasjon om stønadsordninger

- [Informasjon om stønadsordninger i Lov om folketrygd § 10-7](#)
- [barnehageloven §19-g](#)
- [opplæringsloven §9a-2](#)

Se også

- [Diskriminerings- og tilgjengelighetsloven §§ 13](#)
- [Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler](#)
- [Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler](#)

Kompetanse

Pedagogisk tilrettelegging for hørselshemmede barn og unge krever spesiell kompetanse. Barnehage- og skoleeieren har ansvaret for at bemanningen og den samlede kompetansen i virksomheten er tilstrekkelig, slik at krav i lover og forskrifter er oppfylt.

- [Krav til styrer \(lovdata\)](#)
- [Krav om kompetanse ved tilsetting av undervisningspersonell \(lovdata\)](#)
- [Kurs og tilbud om hørsel - for foreldre og fagpersoner](#)
- [Skoleeiers forsvarlige system for å følge opp kravene i regelverket](#)

Valg av språk

Begrepet tospråklighet omfatter tegnspråk og norsk tale- og skriftspråk, såkalt bimodal tospråklighet. De som velger opplæring i og på tegnspråk får opplæring i begge språkene. Da er det viktig å kjenne til fag- og

timefordeling for 1.-10.trinn skoleåret for elever med tegnspråk som førstespråk.

- [Valg av språkmiljø](#)
- [§ 2-6 Teiknspråkopplæring i grunnskolen](#)
- [§ 3-9 Teiknspråkopplæring i den vidaregåande skolen](#)
- [Fag- og timefordeling for elever med tegnspråk som førstespråk \(1.-10. trinn\)](#)

Det er utviklet egne læreplaner for hørselshemmede i Kunnskapsløftet. Elevene skal ha opplæring etter de ordinære læreplanene i alle andre fag.

- [Kunnskapsløftet for hørselshemmede](#)

Det er også mulig å lære tegnspråk som fremmedspråk i videregående opplæring.

- [Læringsressurser for tegnspråk som fremmedspråk på fremmedspråksenteret.](#)

Gruppestørrelse

Det pedagogisk tilbud for hørselshemmede barn og elever er sterkt knyttet opp til størrelsen på den gruppen han eller hun er i. Dette henger sammen med muligheter for å følge med i det som skjer, støy og muligheter for å kunne kommunisere med andre. Dette er nedfelt i [opplæringsloven § 8-2](#) og [opplæringsloven §§ 9a-1 og 9a-2](#).

- [Gruppestørrelse - hørselshemmede](#)
- [Veiledning om organisering av elevene \(pdf på regjeringen.no\)](#)

Psykososialt miljø

Barn skal trives og lære å knytte vennskap i barnehagen. Barnehagen skal tilby barna et omsorgs- og læringsmiljø som er til barnas beste. Alle elever og lærlinger har rett til et godt og inkluderende læringsmiljø. Det fremmer helse, trivsel og læring.

Et viktig prinsipp for inkludering er at alle barn og elever ikke bare skal ta del i aktiviteter, men også være en del av et sosialt og kulturelt felleskap. Det psykososiale miljøet, læringsmiljøet, i barnehage og på skolen er viktige forutsetninger for å lykkes med dette.

- [Psykososialt miljøet - hørselshemmede](#)
- [Trivsel i barnehagen](#)
- [Barnehagens innhold §2 i Barnehageloven](#)
- [Læring og trivsel i skole og opplæring](#)
- [Det psykososiale miljøet på skolen §9a-3 i Opplæringsloven](#)

Tilrettelegging av eksamen

Elever og privatister med behov for særskilt tilrettelegging skal kunne få lagt forholdene til rette slik at de kan få vist kompetansen sin ut fra kompetansemålene i fag. Tiltakene må tilpasses behovene til eleven og privatisten så langt råd er.

- [Tilrettelegging av eksamen - vurdering med eller uten karakter](#)
- [Forskrift til opplæringsloven § 3-32](#)

Videregående opplæring for hørselshemmede

Søkere med rett til opplæring i eller på tegnspråk kan søke om inntak til et tegnspråklig miljø på en knutepunktskole eller om opplæring med tolk på en ordinær videregående skole etter inntaksforskriften § 6-18. Knutepunktskoler er ordinære fylkeskommunale videregående skoler som har tilrettelagde opplæringstilbud for døve og sterkt tunghørte elever. Du finner mer informasjon om tilbud for hørselshemmede elever i vilbli.no

- [Videregående opplæring for hørselshemmede](#)
- [Vilkår for inntak til knutepunktskolar § 6-40 i Opplæringslova](#)
- [§ 6-18. Fortrinnsrett for søkjarar med rett til opplæring i eller på teiknspråk etter opplæringslova § 3-9](#)
- [Videregående opplæring for hørselshemmede - vilbli.no](#)